

**Als de hond bijt:
wat zit er achter?**

Oorzaken van bijtincidenten

dr. ir. MONTENY JOKE

21 mei 2026, Studiedag Politie, lezing "bijtincidenten bij honden"

 hogeschool
VIVES

1

Oorzaken van bijtincidenten: inleiding

- In 30% van de Belgische gezinnen leeft minstens één hond (Belgian Petfood Association, 2023)
- Agressie: een communicatiemiddel van dé hond (alle honden)
- Veel bijtincidenten -> recent onderzoek in West-Vlaanderen: "1/5" gebeten laatste jaar
- Weinig tot geen cijfers omtrent effectieve oorzaken in Vlaanderen

2

2

Oorzaken van bijtincidenten: inleiding

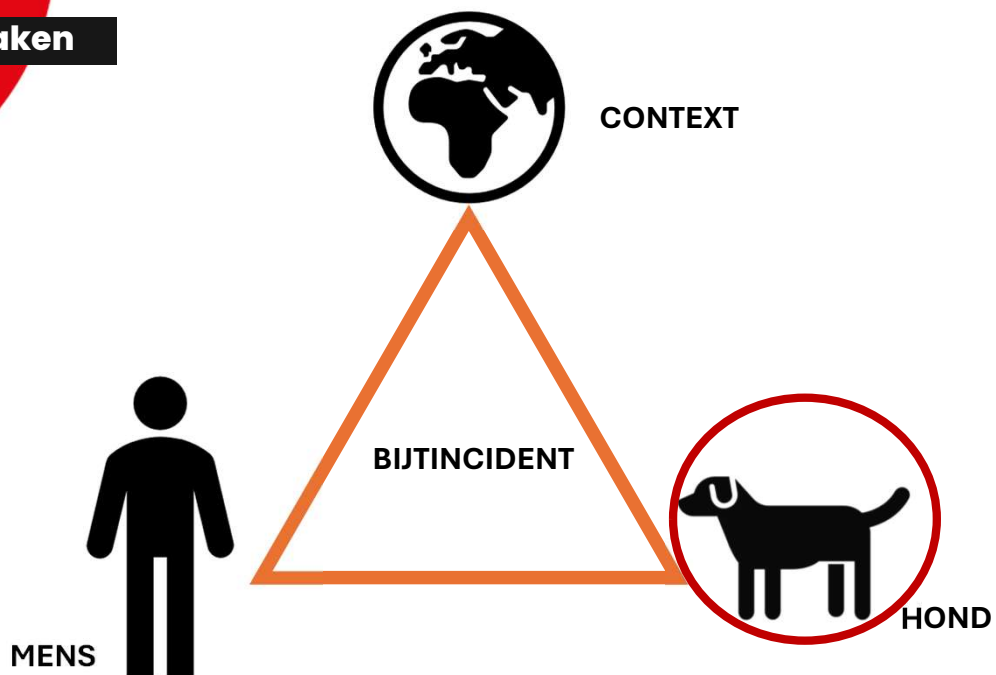
- Verschillende soorten agressie *:
 - Maternale agressie
 - Territoriale agressie
 - Prooi-vangst agressie
 - Bezitsagressie
 - Angstagressie
 - Afstandsvergrotende agressie
 - Omgerichte agressie
 - Pathologische agressie
- Oorzaken zijn dan ook zeer divers

* afh. van auteur ook verschillende indelingen

3

3

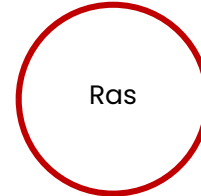
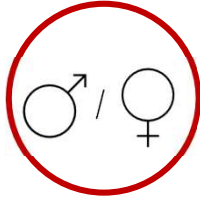
Oorzaken

4

4

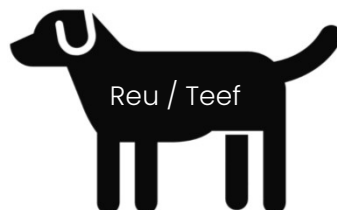
Factoren eigen aan de hond

5

5

Factoren eigen aan de hond

- Meer bijtincidenten bij reuen (invloed testosteron)
- Maternale agressie -> teef

Ref. Caffrey et al, 2019; Rosado et al, 2009

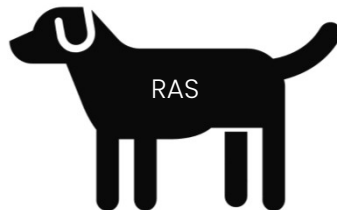
6

6

Factoren eigen aan de hond

- Kindvriendelijke rassen
- Niet / wel agressieve rassen

- Rassen -> uiterlijke kenmerken
- Rassen -> specifieke gedragskenmerken (oorspronkelijke functie)

Ref. Duffy D.L. et al., 2008; Iliska J. et al., 2017; Casey R.A. et al., 2014; Zapata I. et al., 2022; Svartberg K., 2006

7

7

Factoren eigen aan de hond

- Ras - Misvatting!

Chihuahua

Verskil in

- Grootte
- Bijtkracht
- Gedrag / resultaat

Rotweiler

9

9

Factoren eigen aan de hond

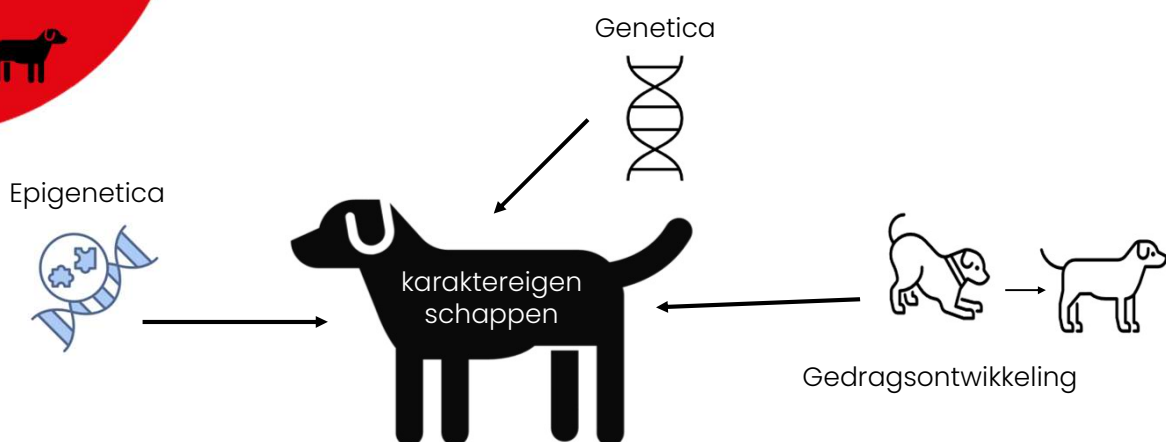
- 30 tot 80% honden met gedragsproblemen -> medische probleem
- Pijn => bijkomende trigger voor agressief gedrag
- Niet steeds makkelijk te detecteren
- Regelmatige check-up da
- Gedragsproblemen -> da eerst

Ref. Mills D., et al., 2024; Kwik J. et al., 2025

11

11

Factoren eigen aan de hond

- ⇒ Stabiel over lange periode (leven)
- ⇒ Niet aan te passen met training!

Ref. Zapata I. et al., 2016;

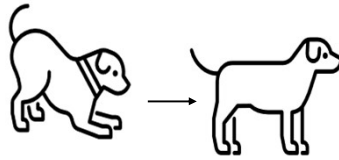
12

12

Factoren eigen aan de hond

Gedragsoontwikkeling

- Goede moederzorg
- Voldoende stimulatie, gedoseerd en op maat van de pup
- Veilig kader voor de ontwikkeling, aangepast aan de individuele hond
- Positieve ervaringen

- Slechte medische conditie teef / reu
- Stress bij de teef zowel tijdens dracht als lactatie
- Onvoldoende stimulatie / overmatige stimulatie !
- Negatieve ervaringen / trauma's

13

13

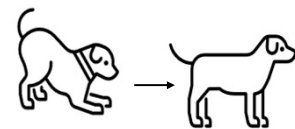
Factoren eigen aan de hond

Genetica

Epigenetica

Gedragsoontwikkeling

⇒ Samenspel van genetica en omgeving !

⇒ Opvoeding is belangrijk MAAR... is slechts één deel van de puzzel. De hond moet het in zijn genen hebben opdat het tot uiting zou kunnen komen.

14

14

Factoren eigen aan de **individuele** hond

15

15

Factoren eigen aan de **individuele** hond

- Karaktereigenschap: sociale vaardigheid naar mensen toe
- Opvoeding is belangrijk MAAR... is slechts één deel van de puzzel. De hond moet het in zijn genen hebben om goed sociaal vaardig te kunnen zijn.
- Minder sociaal vaardige honden -> GROTER risico op onaangepast gedrag
- Grommen, happen, bijten, ... OOK in banale contexten

16

16

VIVES & UGENT -> CASOP-test

- Sociaal gedrag van honden beoordelen
- Canine Sociability to People test
- Gestandaardiseerde 'eenvoudige' testprocedure
- AI -> gedrag eenduidig te analyseren

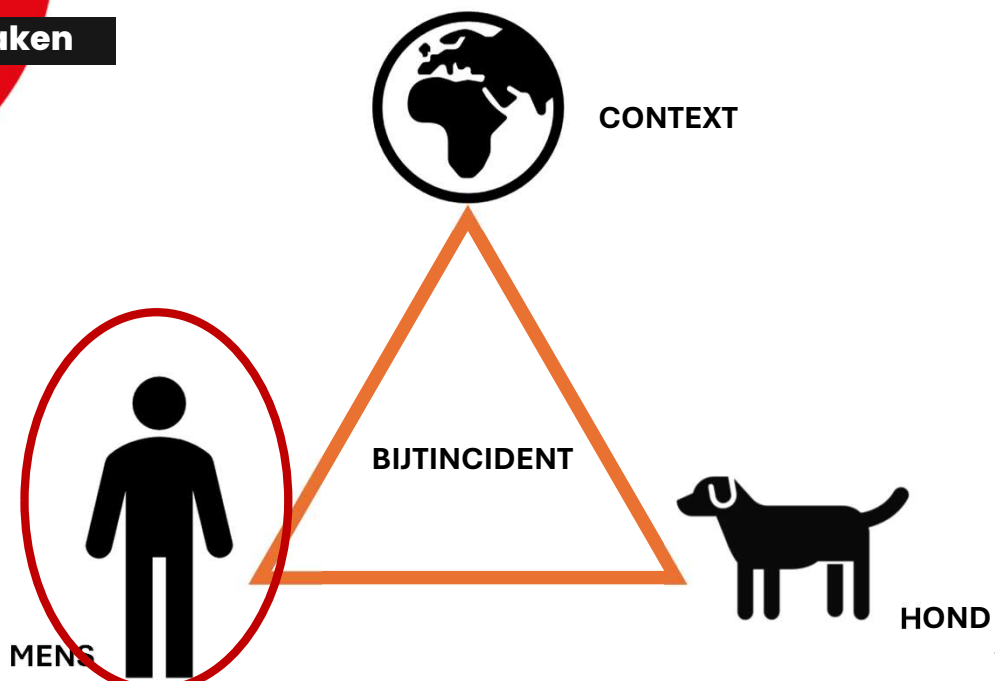

In kaart brengen van sociaal gedrag van de hond (artikel Farhat N. et al., 2023)

17

17

Oorzaken

18

18

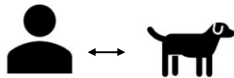
Factoren eigen aan het slachtoffer

Banale activiteit

Dikwijls kinderen (jaarlijks 2,2 % van de kinderen jonger <15 j gebeten, studie 2006)

Slachtoffer kent de hond
(dikwijls gezinshond)

Thuisituatie

Mannen > vrouwen
(mannen -> ander gedrag)

19

19

Goed bedoelde acties MAAR....

Banale of geen activiteit naar de hond toe

- Activiteit is niet zozeer belangrijk
- **WEL:** HOE ERVAART DE HOND de situatie / contact
- Honden vertonen dikwijls voorafgaand aan een bijtincident veel signalen !

PROBLEEM: communicatie van honden wordt niet (h)erkent door de mens.

20

20

PROBLEEM ?

Gebrek aan kennis omtrent hondentaal

21

HONDEN COMMUNICEREN ZEER VEEL !

Geuren

22

22

HONDEN COMMUNICEREN ZEER VEEL !

Geluiden

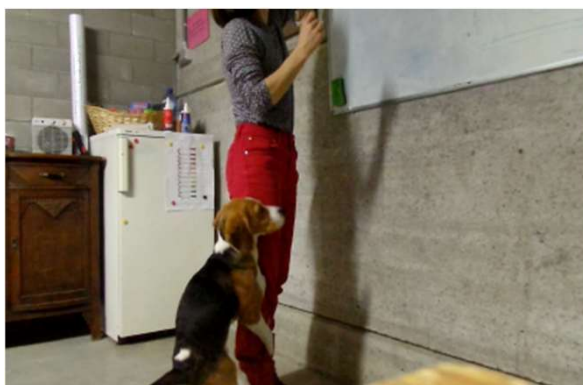
23

23

HONDEN COMMUNICEREN ZEER VEEL !

Lichaamstaal

24

Een situatie: een hond wordt geaaid.

25

Hoe **communiceerde** deze hond dat hij de situatie (het aaien) als onaangenaam ervaarde?

Lichaam wegdraaien

Op de zij / rug gaan liggen

26

Een situatie: een hond wordt geaaid.

27

Hoe **communiceerde** deze hond dat hij de situatie (het aaien) als onaangenaam ervaarde?

Oren plat leggen

28

Honden **communiceren** met de stand van hun oren !

Oren plat naar achteren

Oren naar voor

29

Hoe **communiceerde** deze hond dat hij de situatie (het aaien) als onaangenaam ervaarde?

Kop wegdraaien

30

Hoe **communiceerde** deze hond dat hij de situatie (het aaien) als onaangenaam ervaarde?

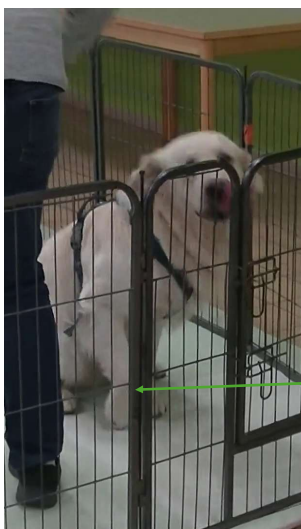
Recht staan

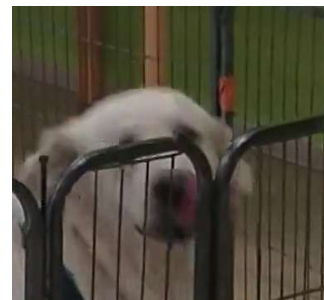
Gaan zitten

31

Hoe **communiceerde** deze hond dat hij de situatie (het aaien) als onaangenaam ervaarde?

Tongelen

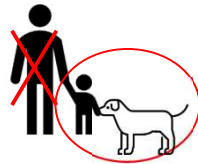
Pootje heffen

32

Factoren eigen aan de eigenaar

Beweegredenen voor
het nemen van een
hond ?

Minderjarige als
verantwoordelijke
voor de hond

Eigenaars die het
niet nauw nemen
met het invullen van
de basisbehoeftes
van de hond

Kennis van gedrag
hond, communicatie
hond, stresssignalen

33

33

Factoren eigen aan de eigenaar

Eigenaars reeds
bekend bij politie
wegens asociaal
gedrag

Eigenaars gekend
voor
dierenmishandeling /
verwaarlozing

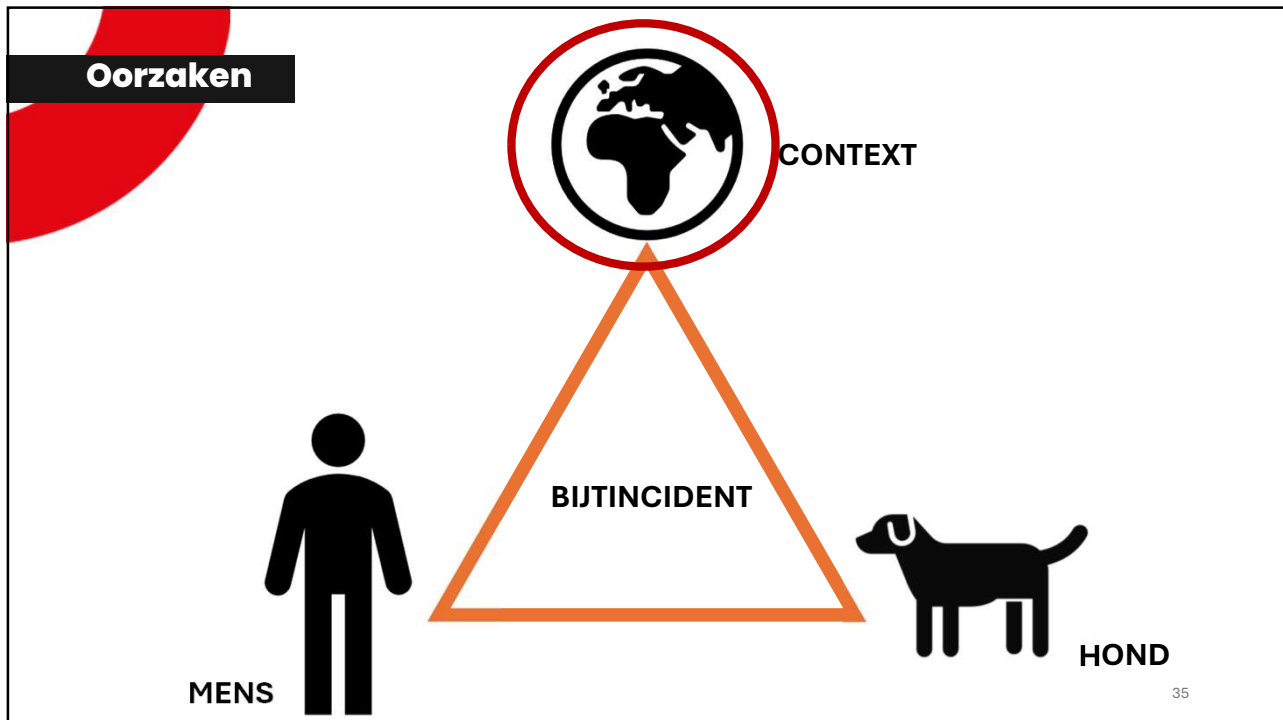
Weinig algemene
burgerzin

Middelen-misbruik

34

34

35

Factoren van de omgeving

- Context is BEPALEND voor al of niet kunnen functioneren van een hond
- Honden met verminderde sociale vaardigheden -> meer beperking omtrent in welke omgeving ze KUNNEN functioneren

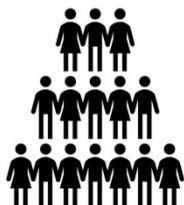
In welke context de hond komt IS de verantwoordelijkheid van de eigenaar !
(kennis + verantwoordelijkheidsgevoel)

36

Factoren eigen aan de context

Beperkte kennis over hondengedrag bij de gemiddelde burger stimuleer ongecontroleerd aaien en onveilige situaties

Drukke op openbare plaatsen verhoogt stress en reacties bij honden waardoor incidenten waarschijnlijker zijn

Nabijheid van kinderen verhoogt het risico profiel door onverwachte bewegingen en prikkels voor honden

Publieke reacties en omgevingscondities samen vormen het risicoprofiel bij bijtincidenten

37

37

Aspect CONTEXT

- Uit enquête -> meeste bijtincidenten op privé domein
- Media: honden worden vaak gezien als "knuffeldieren"
- Echter aaien, knuffelen -> niet zo evident voor alle honden
- Sommige honden **ondergaan**
- Media en maatschappelijk projecten (vb. klas-of rusthuishonden,...) onrealistische verwachtingen
- Duidelijke richtlijnen nodig om incidenten te voorkomen

38

38

Oplossingen

Onderzoek toont aan:

- ANGSTIGE HONDEN ZIJN AGRESSIEVER
- SOCIALE HONDEN ZIJN
MINDER ANGSTIG / AGRESSIEF

+

SOCIALE VAARDIGHEID ZIT IN DE GENEN !

=> Fokken van sociaal vaardige honden

Ref. Salonen M. et al., 2020; Petková B. et al., 2024, Strandberg E. et al., 2025

39

39

Oplossingen

MERENDEEL VAN DE BIJTINCIDENTEN
=> Hond toont signalen voor de beet

+

Opleiding / kennis verspreiding werkt

=> VERSPREIDEN VAN KENNIS zowel bij eigenaars als grote publiek

40

40

Oplossingen

CONTEXTEN bepalen mede het risico op BIJTINCIDENTEN

+

Eigenaar beslist in welke contexten de hond komt.

=> Vergroten van verantwoordelijkheidsgevoel bij eigenaars

41

41

Oplossingen

CONTEXTEN bepalen mede het risico op BIJTINCIDENTEN

+

Wetgeving omtrent waar honden al of niet kunnen komen?

=> Verkleinen risico dat honden in contexten komen dat ze niet aan kunnen

42

42

Oplossingen

- Fokken van sociaal vaardige honden
- VERSPREIDEN VAN KENNIS zowel bij eigenaars als grote publiek
- VERGROTEN van verantwoordelijkheidsgevoel bij eigenaars (hoe ?)
- Wetgeving?
- Vroegtijdige detectie van alarmsignalen
 - Bij de hond
 - Bij de eigenaar

Ref. Salonen M. et al., 2020; Petková B. et al., 2024

43

43

Referenties

- Casey, R. A., Loftus, B., Bolster, C., Richards, G. J., & Blackwell, E. J. (2014). Human directed aggression in domestic dogs (*Canis familiaris*): Occurrence in different contexts and risk factors. *Applied Animal Behaviour Science*, 152, 52–63. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2013.12.003>
- Iliska J, Haskell MJ, Blott SC, Sánchez-Molano E, Polgar Z, Lofgren SE, Clements DN, Wiener P. Genetic Characterization of Dog Personality Traits. *Genetics*. 2017 Jun;206(2):1101–1111. doi: 10.1534/genetics.116.192674. Epub 2017 Apr 10. PMID: 28396505; PMCID: PMC5487251.
- Koolhaas, J. M., Korte, S. M., De Boer, S. F., Van Der Vegt, B. J., Van Reenen, C. G., Hopster, H., De Jong, I. C., Ruis, M. A. W., & Blokhuis, H. J. (1999). Coping styles in animals: current status in behavior and stress-physiology. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 23(7), 925–935. [https://doi.org/10.1016/S0149-7634\(99\)00026-3](https://doi.org/10.1016/S0149-7634(99)00026-3)
- Kwik, J., De Keuster, T., Bosmans, T., & Mottet, J. (2025). Detection of maladaptive pain in dogs referred for behavioral complaints: challenges and opportunities. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 19, 1569351. <https://doi.org/10.3389/fnbeh.2025.1569351>
- Mikkola, S., Salonen, M., Puurunen, J., Hakonen, E., Sulkama, S., Araujo, C., & Lohi, H. (2021). Aggressive behaviour is affected by demographic, environmental and behavioural factors in purebred dogs. *Scientific Reports*, 11(1), Article 9433. <https://doi.org/10.1038/s41598-021-88793-5>
- Mills, D. S., Coutts, F. M., & McPeake, K. J. (2024). Behavior Problems Associated with Pain and Paresthesia. *The Veterinary Clinics of North America. Small Animal Practice*, 54(1), 55–69. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2023.08.007>
- Petková B, Skurková L, Florian M, Slivková M, Dudra Kasičová Z, Kottferová J. Variations in Canine Behavioural Characteristics across Conventional Breed Clusters and Most Common Breed-Based Public Stereotypes. *Animals (Basel)*. 2024 Sep 17;14(18):2695. doi: 10.3390/ani14182695. PMID: 39335284; PMCID: PMC11429495.
- Rózycka, K., Szmidi, M. K., Skibniewska, E., Godlewska, A., & Skibniewski, M. (2025). The forces generated by the bite apparatus of domestic dogs (*Canis lupus familiaris*) with different head morphotypes and body mass. *Research in Veterinary Science*, 197, Article 105939. <https://doi.org/10.1016/j.rvsc.2025.105939>
- Salonen, M., Sulkama, S., Mikkola, S., Puurunen, J., Hakonen, E., Tiira, K., Araujo, C., & Lohi, H. (2020). Prevalence, comorbidity, and breed differences in canine anxiety in 13,700 Finnish pet dogs. *Scientific Reports*, 10(1), Article 2962. <https://doi.org/10.1038/s41598-020-59837-z>

44

44

Referenties

Strandberg, E., Nilsson, K., & Svartberg, K. (2025). Genetic parameters of personality traits in dogs based on behavioral assessment and questionnaire information. *Applied Animal Behaviour Science*, 286, Article 106619. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2025.106619>

Svartberg, K. (2005). A comparison of behaviour in test and in everyday life: evidence of three consistent boldness-related personality traits in dogs. *Applied Animal Behaviour Science*, 91(1), 103–128. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2004.08.030>

Svartberg, K. (2022). A possible basis for personality in dogs: Individual differences in affective predispositions. *Applied Animal Behaviour Science*, 255, Article 105740. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2022.105740>

Zapata, I., Lilly, M. L., Herron, M. E., Serpell, J. A., & Alvarez, C. E. (2022). Genetic testing of dogs predicts problem behaviors in clinical and nonclinical samples. *BMC Genomics*, 23(1), Article 102. <https://doi.org/10.1186/s12864-022-08351-9>

Zapata, I., Serpell, J. A., & Alvarez, C. E. (2016). Genetic mapping of canine fear and aggression. *BMC Genomics*, 17(1), Article 572. <https://doi.org/10.1186/s12864-016-2936-3>

45

45

ZIJN ER VRAGEN?

BEDANKT!

46